

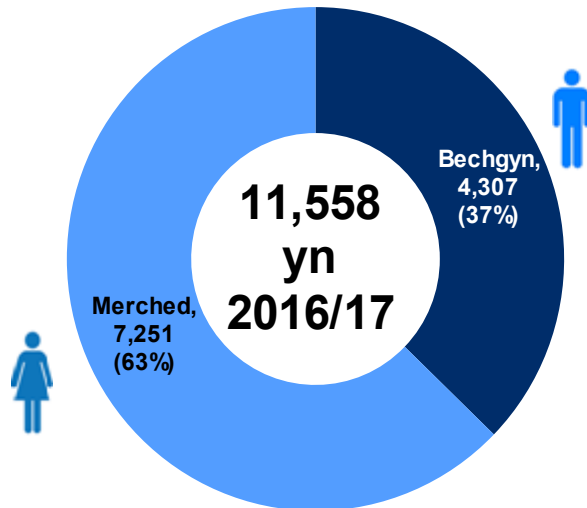
28 Mawrth 2018
SFR 24/2018

Cwrsela i Blant a Phobl Ifanc, 2016/17

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru ddarparu gwasanaethau cwsela annibynnol rhesymol ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 11 a 18 oed a disgyblion ym Mlwyddyn 6 yn yr ysgol gynradd. Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwybodaeth ddiennw am eu gwasanaethau cwsela i Lywodraeth Cymru. Mae'r data hyn yn llywio'r gwaith o ddatblygu gwasanaethau cwsela ar gyfer plant a phobl ifanc yng Nghymru.

Ers 2014, gwnaethpwyd cryn dipyn o waith ar ganllawiau a diffiniadau er mwyn sicrhau cysondeb rhwng awdurdodau lleol, egluro rhai materion hysbys, ac adlewyrchu'r polisi cyfredol. Oherwydd hyn, dylai unrhyw gymhariaeth gyda data cyn 2015/16 gael ei ddehongli'n ofalus. Amlygir y materion ansawdd hysbys yn yr adran Gwybodaeth Ansawdd Allweddol ar ddiwedd y datganiad.

Siart 1: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwsela yng Nghymru, yn ôl rhyw, yn 2016/17

- Roedd bron tri chwarter o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwsela yn 2016/17 rhwng grŵpiau oedran blwyddyn 8 ac 11.
- Atgyfeiriad gan staff ysgol a staff addysgol eraill oedd y math mwyaf cyffredin o atgyfeiriad, gan gyfrif am bron hanner yr holl atgyfeiriadau
- Materion teuluol oedd y mater amlycaf a gyflwynwyd a'r prif fater.

Ynglŷn â'r datganiad hwn

Mae'r datganiad hwn yn ymdrin â'r gwasanaethau cwsela a ddarperir gan awdurdodau lleol ar gyfer plant a phobl lleol.

Mae'r data a ddangosir ar gyfer Cymru, ac ar lefel awdurdod lleol.

Nid ydym wedi cynnwys data ar sgor craidd pobl ifanc gan nad yw'n gymharol rhwng awdurdodau yn 2016/17.

Yn y datganiad hwn

Rhyw, awdurdod lleol, y math o atgyfeiriad, grŵp oedran ac ethnigrwydd	3
Y materion a gyflwynwyd a'r prif faterion	11
Atgyfeirio achosion ymlaen	15
Sesiynau cwsela a fynychwyd	16
Gwybodaeth allweddol am ansawdd	18

Cynnwys

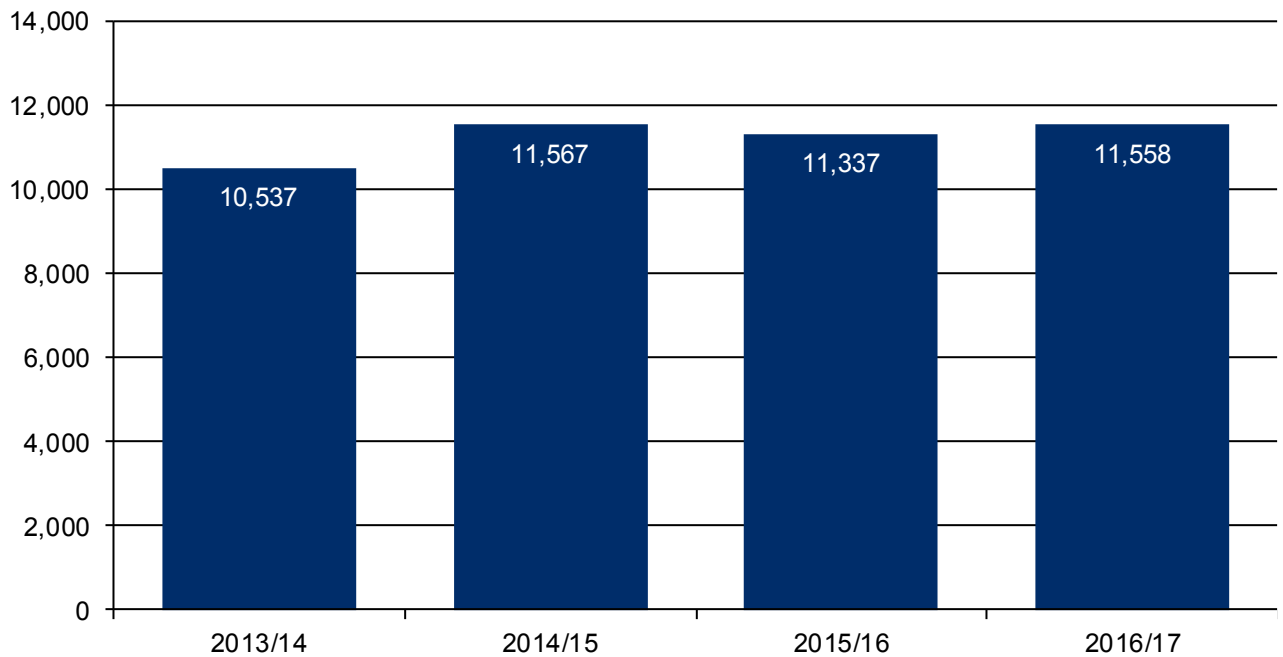
	Page	
Adran 1	Plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ôl rhyw, awdurdod lleol, y math o atgyfeiriad, grŵp oedran ac ethnigrwydd	3
Siart 2	Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru	3
Siart 3	Nifer y plant a'r bobl ifanc (fesul 100 o drigolion 10-18 oed) a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2016/17	4
Tabl 1	Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela (ac eithrio cwnsela ar-lein) yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2016/17	5
Siart 4	Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn ôl y math o atgyfeiriad	6
Siart 5	Y math o atgyfeiriad ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela, yn ôl rhyw, yn 2016/17	7
Siart 6	Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl grŵp oedran blwyddyn ysgol	8
Siart 7	Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl rhyw a grŵp oedran blwyddyn ysgol, yn 2016/17	9
Tabl 2	Nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl cefndir ethnig	10
Adran 2	Y materion a gyflwynwyd a'r prif faterion	11
Siart 8	Y materion amlycaf a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2016/17	11
Tabl 3	Yr holl faterion a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2016/17	12
Siart 9	Y prif faterion amlycaf ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2016/17	13
Tabl 4	Yr holl brif faterion ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2016/17	14
Adran 3	Atgyfeiriadau ymlaen	15
Siart 10	Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2016/17	15
Tabl 5	Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2016/17	16
Adran 4	Sesiynau cwnsela a fynychwyd	16
Siart 11	Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru	16
Siart 12	Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2016/17	17
Gwybodaeth allweddol am ansawdd		18

Mae cynghori yn y cyd-destun hwn yn rhoi cyfle i blant a phobl ifanc siarad wyneb yn wyneb â chynghorydd am eu pryderon, i weithio trwy deimladau anodd fel y gallant ddysgu eu rheoli. Lle y bo'n briodol, gall cwnsela arwain at atgyfeiriad i wasanaeth arall (e.e. Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS), gwasanaethau amddiffyn plant).

Mae'r holl siartiau a thablau isod yn ymwneud â chwmsela wyneb yn wyneb yn unig.

Adran 1: Plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ôl rhyw, awdurdod lleol, y math o atgyfeiriad, grŵp oedran ac ethnigrwydd

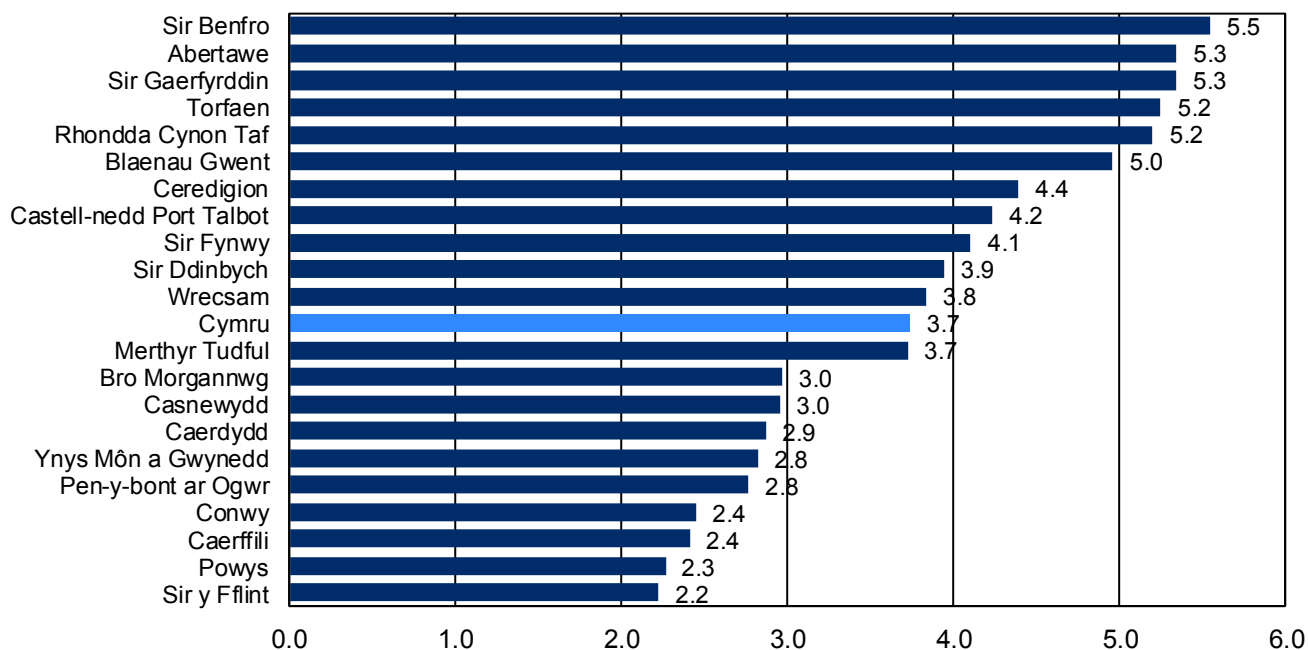
Siart 2: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Cafodd 11,558 o blant a phobl ifanc wasanaethau cwnsela yn 2016/17 (noder y dylai cymariaethau gael eu trin yn ofalus, fel y nodir ar y dudalen flaen).
- Merched oedd 63 y cant, neu 7,251, o'r 11,558 o blant a gafodd eu cwnsela yn 2016/17, o gymharu â 37 y cant, neu 4,307, o fechgyn ([Siart 1](#)).
- Mae'r rhaniad rhwng y rhywiau, sef 63 y cant o ferched a 37 y cant o fechgyn, yn debyg i'r dair flynedd flaenorol.

Siart 3: Nifer y plant a'r bobl ifanc (fesul 100 o drigolion rhwng 10 a 18 oed) a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2016/17 (a)

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Daw'r amcangyfrifon poblogaeth o amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn 2016 y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

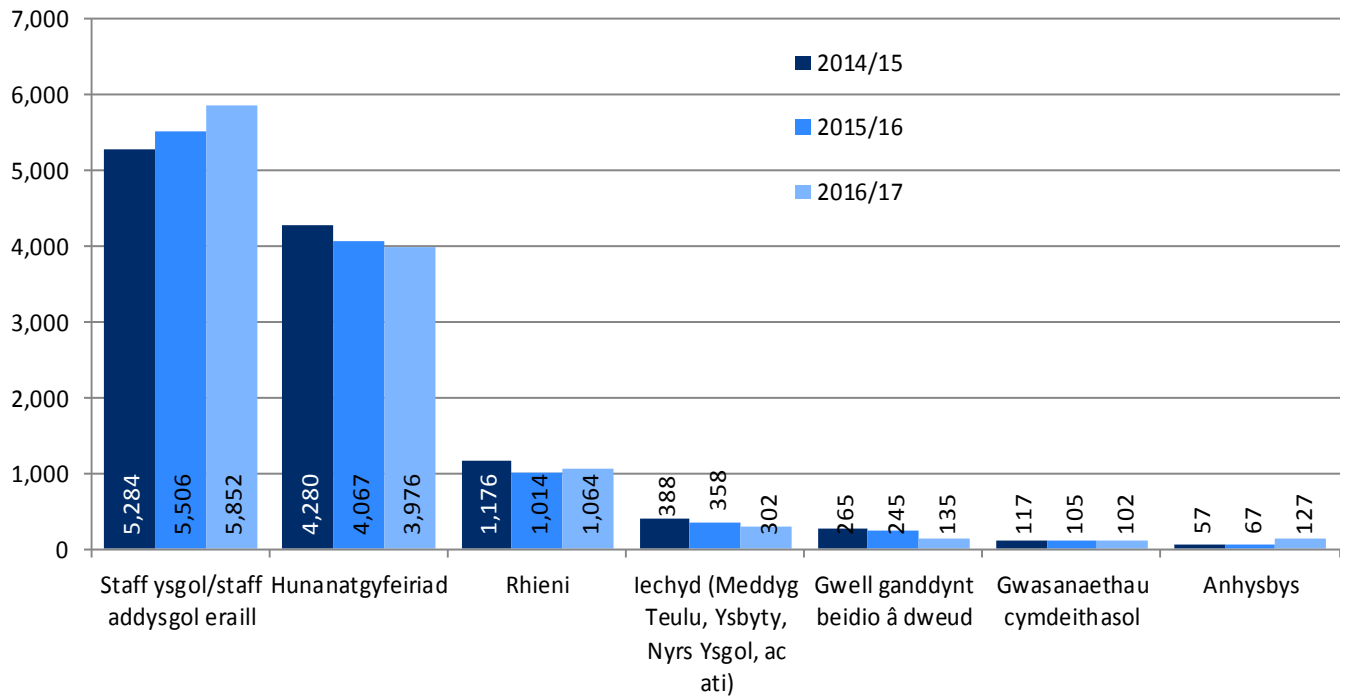
- Cafodd 3.7 o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed eu cwnsela yng Nghymru yn 2016/17.
- Yn Sir Benfro y gwelwyd y gyfradd uchaf o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed a gafodd eu cwnsela (5.5 o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed yn 2016/17, Siart 3).
- Yn Abertawe hefyd y gwelwyd y nifer mwyaf o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela (1,268 yn 2016/17, [Tabl 1](#)).
- Yn Sir y Fflint y gwelwyd y gyfradd isaf o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed a gafodd eu cwnsela (2.2 o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed yn 2016/17, Siart 3).
- Ym Merthyr Tudful y gwelwyd y nifer lleiaf o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela (220 yn 2016/17, [Tabl 1](#)).

Tabl 1: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela (ac eithrio cwnsela ar-lein) yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2016/17

Awdurdod Lleol	Bechgyn	Merched	Cyfanswm
Ynys Môn a Gwynedd	195	319	514
Conwy	114	154	268
Sir Ddinbych	145	233	378
Sir y Fflint	119	232	351
Wrecsam	206	326	532
Powys	93	202	295
Ceredigion	100	188	288
Sir Benfro	254	434	688
Sir Gaerfyrddin	394	599	993
Abertawe	453	815	1,268
Castell-nedd Port Talbot	210	381	591
Pen-y-bont ar Ogwr	168	234	402
Bro Morgannwg	159	244	403
Caerdydd	315	659	974
Rhondda Cynon Taf	455	796	1,251
Merthyr Tudful	85	135	220
Caerffili	199	253	452
Blaenau Gwent	134	203	337
Torfaen	163	328	491
Sir Fynwy	166	221	387
Casnewydd	180	295	475
Cymru	4,307	7,251	11,558

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

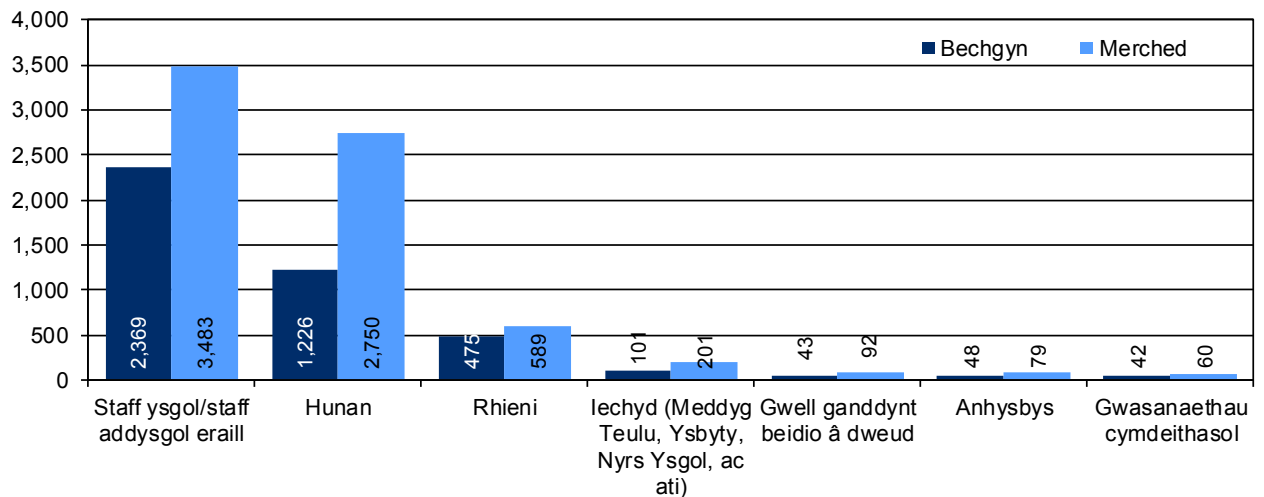
Siart 4: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn ôl y math o atgyfeiriad

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Atgyfeiriad gan staff ysgol a staff addysgol eraill oedd y math mwyaf cyffredin o atgyfeiriad, gan gyfrif am bron hanner yr holl atgyfeiriadau (51 y cant) yn 2016/17. Hunanatyfeiriad oedd yr ail fath mwyaf cyffredin o atgyfeiriad (34 y cant) yn 2016/17, ac yna atgyfeiriad gan rieni (9 y cant).
- Mae'r tueddiadau ar gyfer gwahanol fathau o atgyfeiriadau yn debyg i'r ddwy flynedd flaenorol, ond bu cynnydd mewn atgyfeiriadau gan staff Ysgol a staff addysgol eraill a chwymp mewn hunangyfeiriadau.

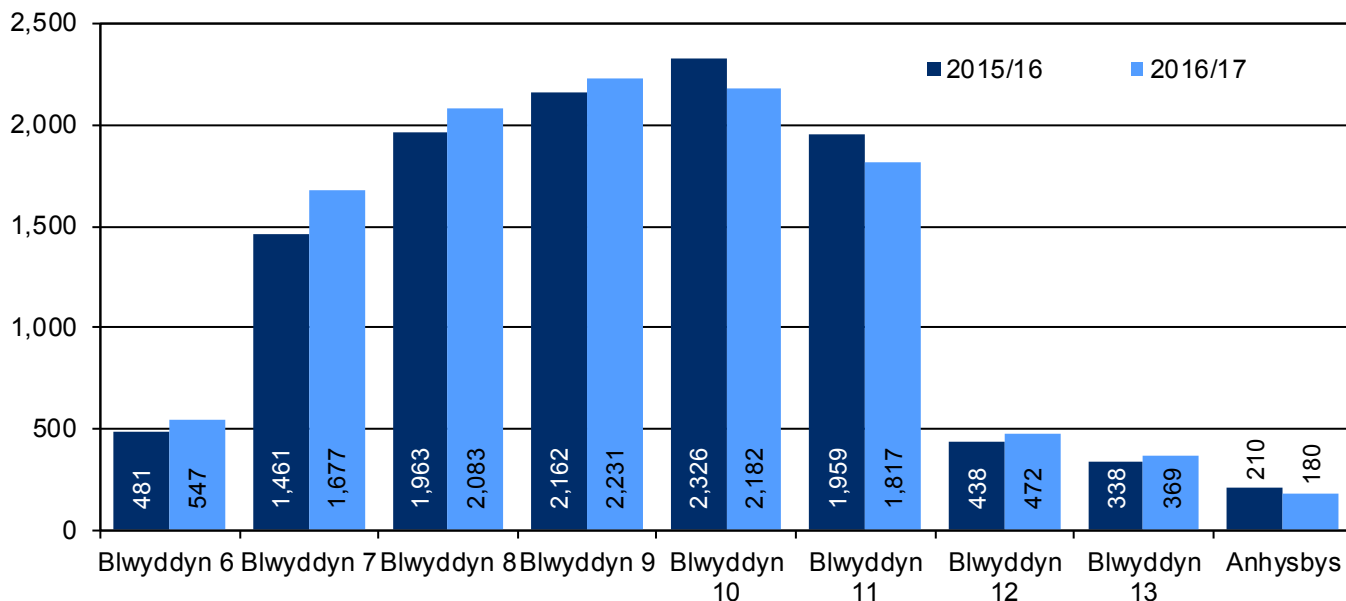
Siart 5: Y math o atgyfeiriad ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela, yn ôl rhyw, yn 2016/17

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Roedd y bechgyn a'r merched a oedd yn mynychu gwasanaethau cwnsela yn arddangos tuedd debyg o ran y modd y cawsant eu hatgyfeirio, gydag atgyfeiriad gan staff ysgol yn fwyaf cyffredin, ac yna hunanatgyfeiriad, a hynny ar gyfer y bechgyn a'r merched.
- Fodd bynnag, roedd bechgyn yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio gan staff ysgol a staff addysgol eraill (55 y cant o'r holl fechgyn a atgyfeiriwyd) o gymharu â'u cyfoedion a oedd yn ferched (48 y cant o'r holl ferched a atgyfeiriwyd).
- I'r gwrthwyneb, roedd merched yn fwy tebygol o'u hatgyfeirio eu hunain (38 y cant o'r holl ferched a atgyfeiriwyd) o gymharu â'u cyfoedion a oedd yn fechgyn (28 y cant o'r holl fechgyn a atgyfeiriwyd).

Siart 6: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl grŵp oedran blwyddyn ysgol

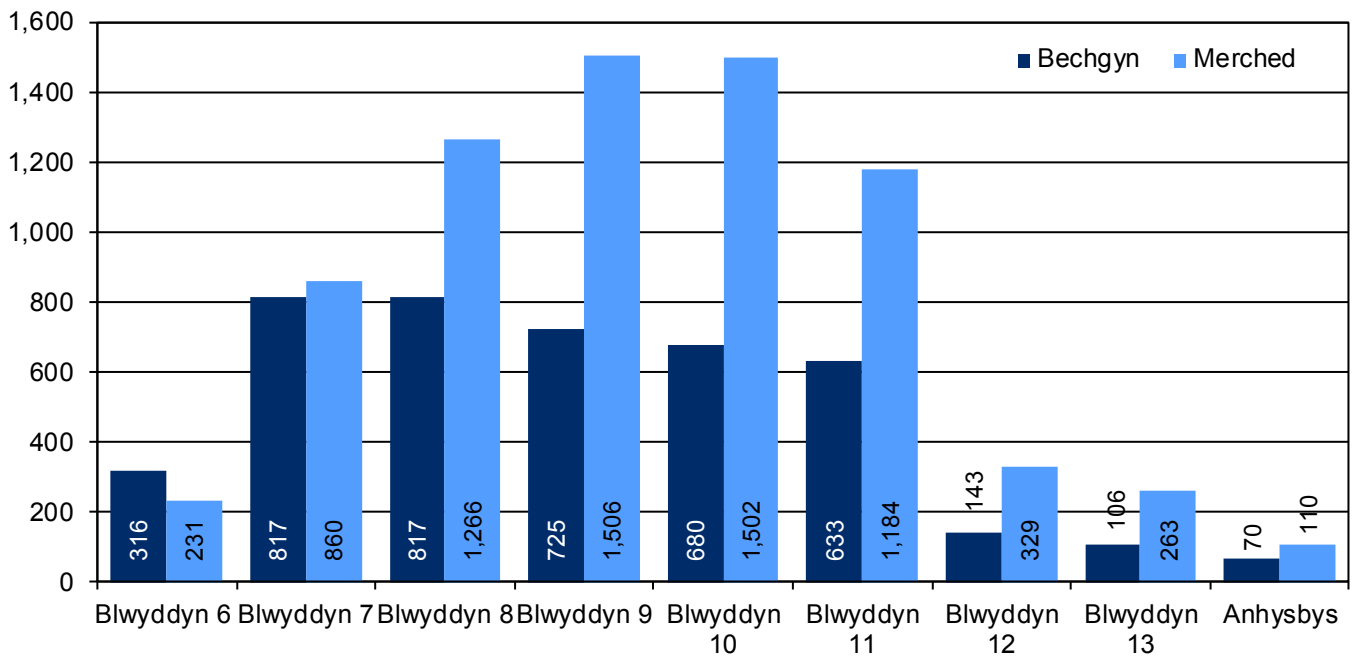

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Yng ngrŵp oedran Blwyddyn 9 (mae rhan fwyaf o'r plant o oedran 13-14 ac yn cael eu hasesu ar yng Nghyfnod Allweddol 3) y gwelwyd y nifer uchaf o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela, yna grŵp oedran Blwyddyn 10, yn 2016/17. Yng ngrŵp oedran Blwyddyn 13 (hynny yw, y bobl ifanc hynny yn y chweched dosbarth neu sydd wedi gadael yr ysgol) y gwelwyd y nifer isaf.
- Roedd grŵp oedran Blwyddyn 9 yn cyfrif am 19 y cant o'r holl blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn 2016/17.
- Roedd tri chwarter yr holl blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn perthyn i grwpiau oedran Blwyddyn 8 a Blwyddyn 11 yn 2016/17, er bod hyn yn seiliedig yn bennaf ar dueddiadau ar draws yr oedranau o ran gwasanaethau cwnsela ar gyfer merched, fel y dangosir yn yr adran ganlynol.

Siart 7: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl rhyw a grŵp oedran blwyddyn ysgol, yn 2016/17

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Roedd mwy o ferched na bechgyn a gafodd eu cwnsela yn yr holl grwpiau blwyddyn, ac eithrio grŵp oedran Blwyddyn 6.
- flwyddyn 7 i flwyddyn 11 parhaodd nifer y bechgyn a oedd yn mynychu sesiynau cwnsela yn gymharol sefydlog, gyda rhwng 600 a 8000 ym mhob grŵp blwyddyn. Fodd bynnag, cynyddodd nifer y merched yn sylweddol o flwyddyn 7 i flwyddyn 10 o'u gymharu â'u cyfoedion a oedd yn fechgyn, gan gyrraedd y nifer uchaf ym mlynnyddoedd 9 a 10 o gwmpas 1,500 o ferched.

Tabl 2: Nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl cefndir ethnig

Cefndir Ethnig	2014/15		2015/16		2016/17	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Gwyn	11,028	95.3	10,827	95.5	10,999	95.2
Hil Gymysg	198	1.7	217	1.9	222	1.9
Asiaidd neu Asiaidd Prydein	86	0.7	94	0.8	122	1.1
Du neu Ddu Prydeinig	43	0.4	47	0.4	44	0.4
Tsieineaidd neu Dsieineaidd	13	0.1	13	0.1	12	0.1
Unrhyw gefndir ethnig arall	74	0.6	71	0.6	68	0.6
Anhysbys	125	1.1	68	0.6	91	0.8
Cyfanswm	11,567	100.0	11,337	100.0	11,558	100.0

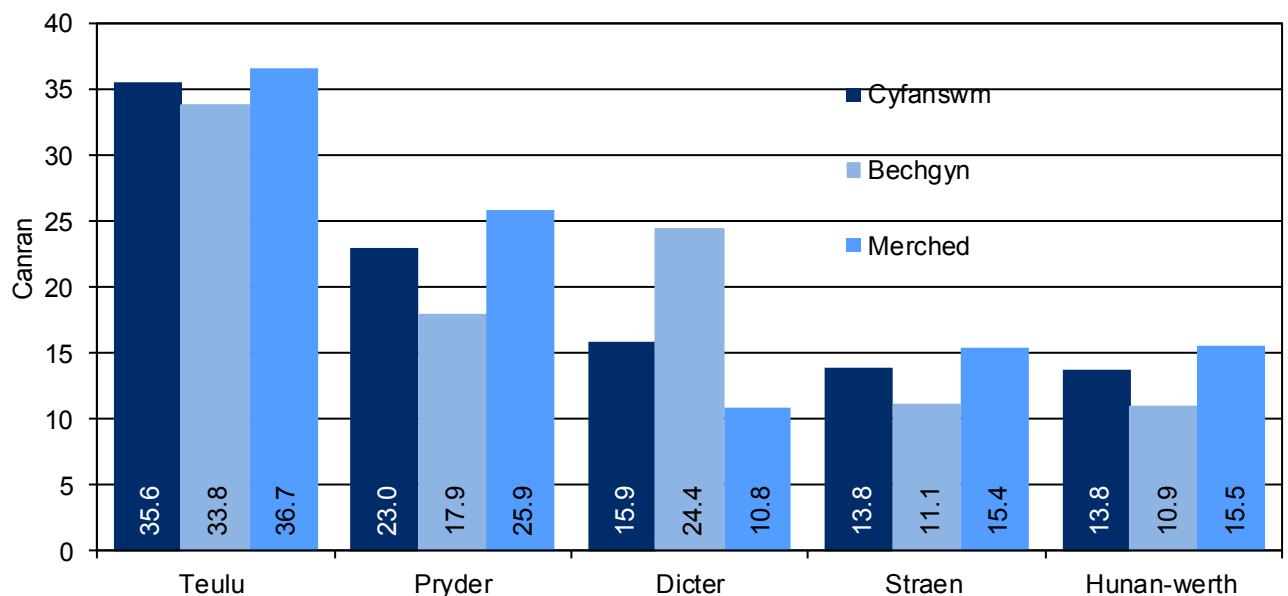
Counselling for children and young people, Welsh Government

- Roedd mwyafrif (95 y cant) y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ystyried eu hunain yn wyn yn 2016/17. Mae'r dosbarthiad a welir yn Nhabl 2 fwy neu lai yn cynrychioli'r dosbarthiad o bobl ifanc yn y boblogaeth ysgol ehangach.

Adran 2: Y materion a gyflwynwyd a'r prif faterion

Mater a gyflwynir yw'r rheswm pam y mae cleient yn hunanatyfeirio at gwnselydd. Gofynnir i awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri mater a gyflwynir fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r siart isod yn dangos canran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela, ynghyd â'r pum mater mwyaf cyffredin a gyflwynwyd.

Siart 8: Y materion amlycaf a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2016/17

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Cofnodwyd materion a gyflwynwyd ar gyfer pob plentyn a pherson ifanc a gafodd wasanaethau cwnsela yng Nghymru. Y math mwyaf cyffredin o fater a gyflwynwyd adeg atgyfeirio oedd materion teuluol, a oedd yn berthnasol i oddeutu traean y plant a'r bobl ifanc a gafodd wasanaethau cwnsela yn 2016/17 (36 y cant). Materion yn ymwneud â dicter oedd yr ail fath mwyaf cyffredin o fater a gyflwynwyd adeg atgyfeirio (23 y cant yn 2016/17).
- Y math mwyaf cyffredin o fater a gyflwynwyd adeg atgyfeirio ar gyfer bechgyn a merched oedd materion teuluol. Fodd bynnag, roedd bechgyn yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio oherwydd materion yn ymwneud â dicter, ac roedd merched yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio oherwydd materion yn ymwneud â phryder na'u cyfoedion a oedd yn fechgyn.
- Y pedwerydd mater a gyflwynwyd uchaf ar gyfer bechgyn oedd materion ymddygiadol (16 y cant) yn [Nhabl 3](#).

Tabl 3: Yr holl faterion a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2016/17 (a)

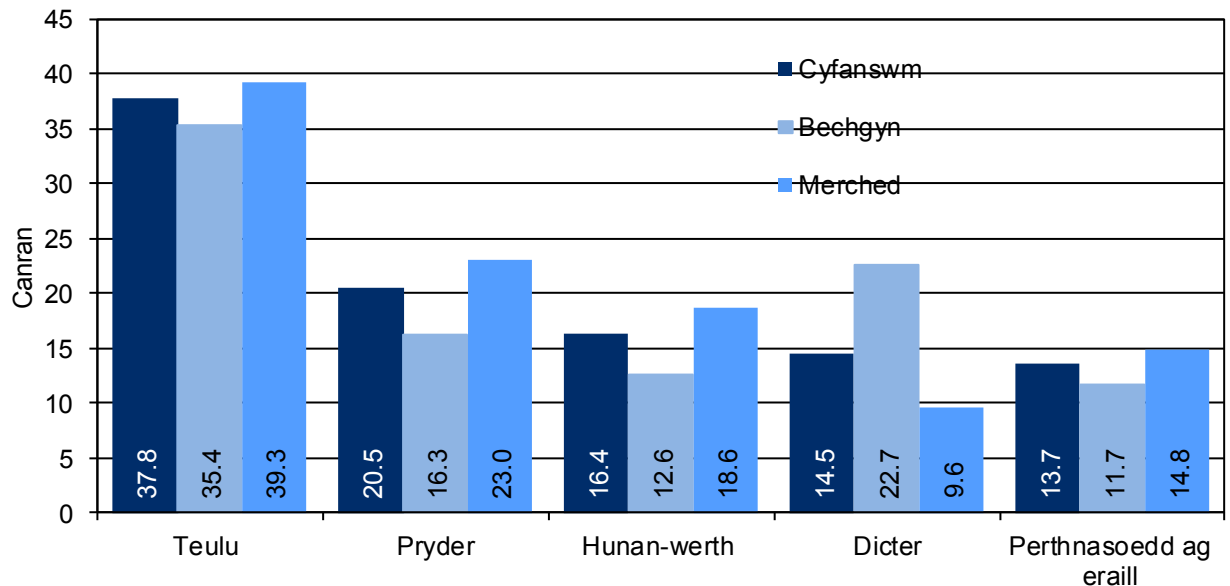
Materion a gyflwynwyd adeg atgyfeirio	Bechgyn		Merched		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Teulu	1,456	33.8	2,658	36.7	4,114	35.6
Pryder	773	17.9	1,880	25.9	2,653	23.0
Dicter	1,053	24.4	784	10.8	1,837	15.9
Straen	480	11.1	1,119	15.4	1,599	13.8
Hunan-werth	468	10.9	1,125	15.5	1,593	13.8
Perthnasoedd ag eraill	410	9.5	858	11.8	1,268	11.0
Ymddygiadol	688	16.0	470	6.5	1,158	10.0
Profedigaeth	432	10.0	696	9.6	1,128	9.8
Iselder	324	7.5	742	10.2	1,066	9.2
Bwlio	328	7.6	572	7.9	900	7.8
Hunan-niwed	133	3.1	677	9.3	810	7.0
Academaidd	196	4.6	274	3.8	470	4.1
Hunanladdiad	83	1.9	207	2.9	290	2.5
Perthynas â chariad	87	2.0	192	2.6	279	2.4
Cam-drin (gan gynnwys cam-drin rhywiol)	55	1.3	183	2.5	238	2.1
Rhywiol (gan gynnwys tueddfryd)	61	1.4	107	1.5	168	1.5
Salwch	67	1.6	99	1.4	166	1.4
Perthnasoedd ag athrawon	82	1.9	66	0.9	148	1.3
Anhwyldeirau bwyta	23	0.5	115	1.6	138	1.2
Cam-drin domestig	48	1.1	89	1.2	137	1.2
Cyfrifoldeb gofalu	34	0.8	81	1.1	115	1.0
Camddefnyddio sylweddau	29	0.7	50	0.7	79	0.7
Materion trawsrywioldeb	22	0.5	32	0.4	54	0.5
Pryderon ariannol/tlodi	16	0.4	29	0.4	45	0.4
Seiberddiogelwch (gan gynnwys seiberfwlio a secstio)	14	0.3	30	0.4	44	0.4
Troseddu	9	0.2	10	0.1	19	0.2
Arall	213	4.9	433	6.0	646	5.6
Anhysbys	57	1.3	102	1.4	159	1.4

Ffynhonnell: Cwmsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Gall awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri mater a gyflwynir fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r tabl hwn yn dangos nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a oedd â phob mater. Felly, nid yw'r canrannau'n creu cyfanswm o 100.

Prif fater yw'r mater(ion) sylfaenol a nodir yn ystod y broses gwnsela. Er enghraifft, efallai mai dicter yw'r mater a gyflwynir gan berson ifanc, ond trwy'r broses gwnsela, efallai y daw ef/hi i sylweddoli mai'r prif fater yw perthnasoedd teuluol. Gofynnir i awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri phrif fater fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r siart isod yn dangos canran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela mewn perthynas â phob un o'r pum prif fater mwyaf cyffredin.

Siart 9: Y prif faterion amlycaf ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2016/17

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Materion teuluol oedd y math mwyaf cyffredin o brif fater, gan effeithio ar bron pedwar o bob deg (38 y cant) o'r plant a'r bobl ifanc a gafodd wasanaethau cwnsela yn 2016/17. Materion yn ymwneud â pryder (21 y cant) a hunan-werth (16 y cant) oedd y mathau mwyaf cyffredin nesaf o brif fater yn 2016/17.
- Fel yn achos y materion a gyflwynwyd, materion teuluol oedd y math mwyaf cyffredin o brif fater ar gyfer bechgyn a merched, ac, unwaith eto, roedd bechgyn yn fwy tebygol o fod â materion yn ymwneud â dicter, a merched yn fwy tebygol o fod â materion yn ymwneud â phryder na'u cyfoedion a oedd yn fechgyn.
- Straen oedd y pumed brif fater uchaf ar gyfer marchod (14 y cant) yn [nhabl 4](#).

Tabl 4: Yr holl brif faterion ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2016/17

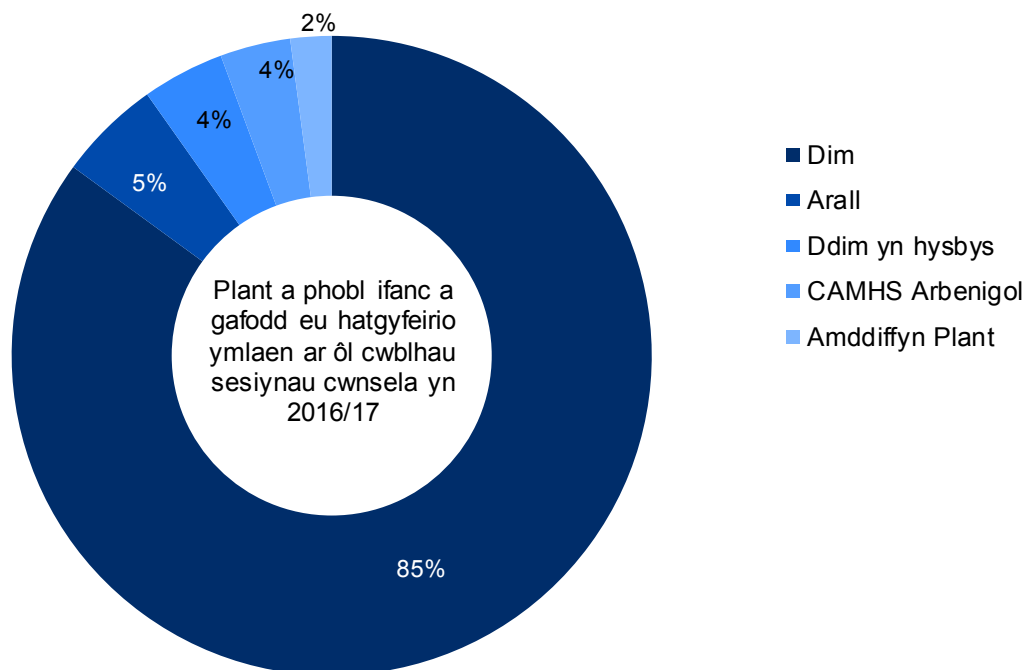
Prif fater	Bechgyn		Merched		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Teulu	1,523	35.4	2,851	39.3	4,374	37.8
Pryder	701	16.3	1,668	23.0	2,369	20.5
Hunan-werth	541	12.6	1,351	18.6	1,892	16.4
Dictor	977	22.7	696	9.6	1,673	14.5
Perthnasoedd ag eraill	504	11.7	1,075	14.8	1,579	13.7
Straen	409	9.5	989	13.6	1,398	12.1
Profedigaeth	412	9.6	658	9.1	1,070	9.3
Ymddygiadol	557	12.9	371	5.1	928	8.0
Bwlio	325	7.5	536	7.4	861	7.4
Iselder	266	6.2	557	7.7	823	7.1
Hunan-niwed	124	2.9	510	7.0	634	5.5
Academaidd	219	5.1	281	3.9	500	4.3
Perthynas â chariad	145	3.4	294	4.1	439	3.8
Hunanladdiad	78	1.8	174	2.4	252	2.2
Cam-drin (gan gynnwys cam-drin rhywiol)	45	1.0	178	2.5	223	1.9
Perthnasoedd ag athrawon	108	2.5	104	1.4	212	1.8
Cam-drin domestig	67	1.6	100	1.4	167	1.4
Salwch	70	1.6	94	1.3	164	1.4
Rhywiol (gan gynnwys tueddfryd)	58	1.3	95	1.3	153	1.3
Cyfrifoldeb gofalu	39	0.9	78	1.1	117	1.0
Anhwyldeirau bwyta	14	0.3	97	1.3	111	1.0
Pryderon ariannol/tlodi	27	0.6	39	0.5	66	0.6
Materion trawsrywioldeb	28	0.7	35	0.5	63	0.5
Camddefnyddio sylweddau	31	0.7	24	0.3	55	0.5
Seiberddiogelwch (gan gynnwys seiberfwlio a secstio)	14	0.3	26	0.4	40	0.3
Troseddu	14	0.3	5	0.1	19	0.2
Arall	207	4.8	351	4.8	558	4.8
Anhysbys	51	1.2	82	1.1	133	1.2

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Gall awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri phrif fater fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r tabl hwn yn dangos nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a oedd â phob mater. Felly, nid yw'r canrannau'n creu cyfanswm o 100.

Adran 3: Atgyfeiriadau ymlaen

Siart 10: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2016/17

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Casglwyd gwybodaeth am atgyfeiriadau ymlaen ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela. Nid oedd angen i fwyafrif y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela gael eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela (85 y cant yn 2016/17, Siart 10).
- O blith y plant a'r bobl ifanc hynny a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen, cafodd y mwyafrif eu hatgyfeirio at y Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS) (3.6 y cant yn 2016/17).
- Nid oedd angen i fwyafrif y bechgyn a'r merched gael eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela. Fodd bynnag, roedd merched yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio ymlaen (12 y cant yn 2016/17) ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela na'u cyfoedion a oedd yn fechgyn (9 y cant yn 2016/17).
- Cafodd 4.0 y cant o'r merched eu hatgyfeirio ymlaen at y Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed o gymharu â 2.8 y cant o'r bechgyn yn 2016/17.

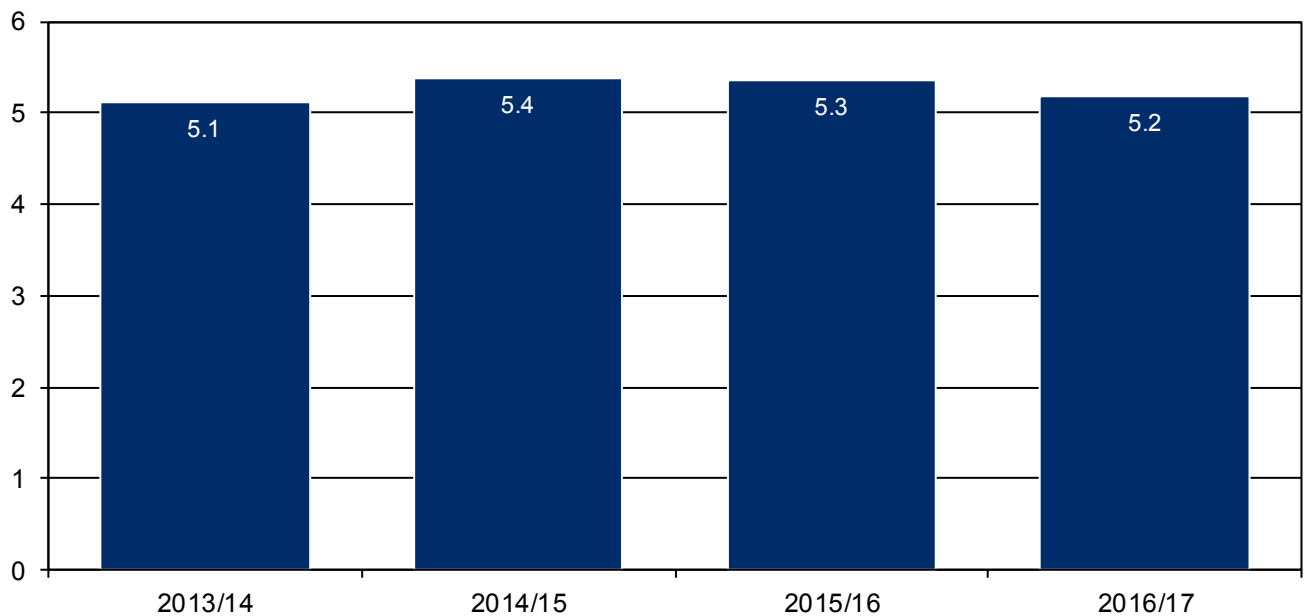
Tabl 5: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2016/17

Atgyfeiriad Ymlaen	Bechgyn		Merched		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
CAMHS Arbenigol	120	2.8	291	4.0	411	3.6
Amddiffyn Plant	69	1.6	171	2.4	240	2.1
Arall	194	4.5	404	5.6	598	5.2
Dim	3,758	86.6	6,071	84.1	9,829	85.0
Anhysbys	197	4.5	283	3.9	480	4.2
Cyfanswm	4,338	100.0	7,220	100.0	11,558	100.0

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

Adran 4: Sesiynau cwnsela a fynychwyd

Siart 11: Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl a gafodd eu cwnsela yng Nghymru

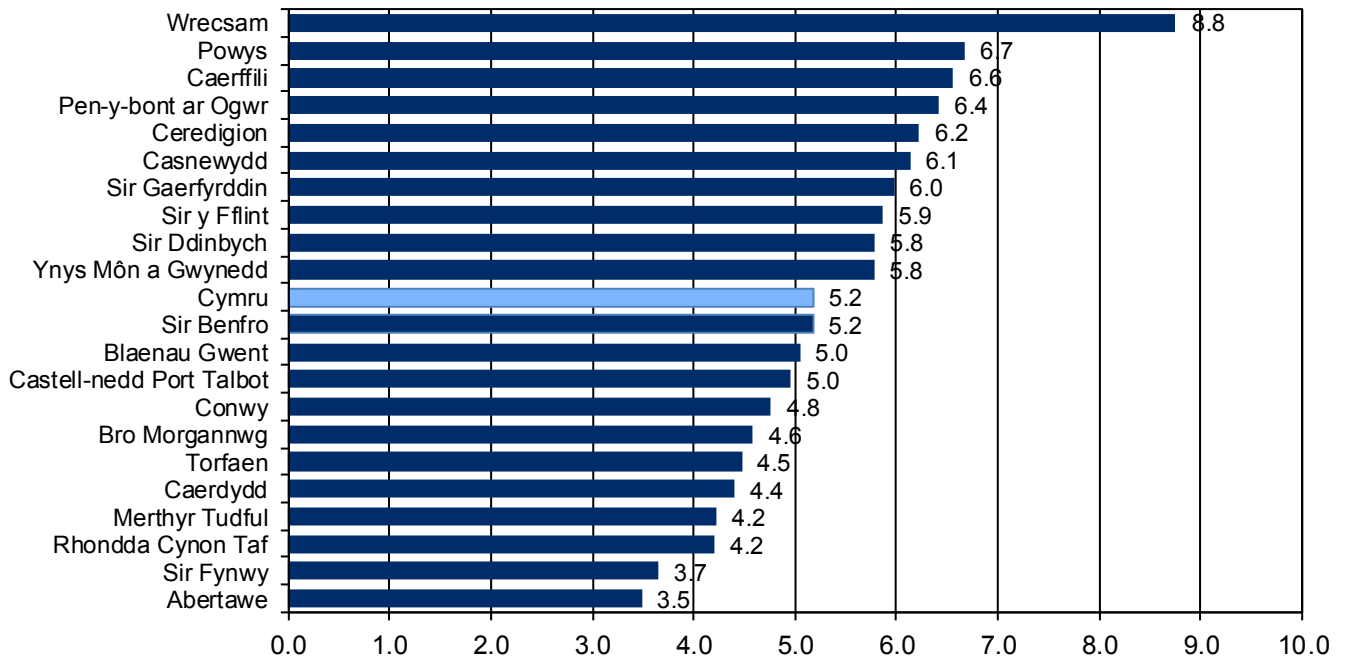

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru oedd 5.2 yn 2016/17, sef gostyngiad bach o gymharu â nifer cyfartalog y sesiynau a fynychwyd yn 2015/16, sef 5.3 sessions.

Siart 12: Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2016/17

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Mae cryn wahaniaethau yn y nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela fesul awdurdod, o 3.5 sesiwn yn Abertawe i 8.8 sesiwn yn Wreccsam.

Gwybodaeth Allweddol am Ansawdd

Cyd-destun polisi a gweithredol

Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

Daeth Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 yn gyfraith yng Nghymru ar 4 Mawrth 2013. Mae'r Ddeddf yn pennu cynigion i gryfhau safonau ysgolion, gwella penderfyniadau lleol, a lleihau cymhlethdod. O dan Adran 92 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwasanaethau cwnsela annibynnol rhesymol ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 11 a 18 oed a disgyblion ym Mlwyddyn 6 yn yr ysgol gynradd. O dan Adran 93, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwybodaeth ddiennw am y gwasanaethau cwnsela hyn i Lywodraeth Cymru, yn unol â chyfarwyddyd a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru o dan Adran 93 o Ddeddf 2013.

Lle bo awdurdod lleol wedi trefnu i unigolyn ddarparu gwasanaeth cwnsela annibynnol ar ei ran, rhaid i'r awdurdod roi copi i'r unigolyn o gyfarwyddyd Gweinidogion Cymru, a rhaid i'r unigolyn hwnnw gasglu'r wybodaeth sy'n angenrheidiol i gydymffurfio â'r cyfarwyddyd, a'i chyflwyno i'r awdurdod lleol.

Mae rhagor o wybodaeth am Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ar gael trwy ddilyn y ddolen isod:

[Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion \(Cymru\) 2013](#)

Mae cynghori yn y cyd-destun hwn yn rhoi cyfle i blant a phobl ifanc siarad wyneb yn wyneb â chynghorydd am eu pryderon, i weithio trwy deimladau anodd fel y gallant ddysgu eu rheoli. Lle y bo'n briodol, gall cwnsela arwain at atgyfeiriad i wasanaeth arall (e.e. Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS), gwasanaethau amddiffyn plant).

Mae Deddf 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Lleol ddarparu gwasanaeth cwnsela annibynnol ar safle pob ysgol uwchradd y mae'n ei gynnal. Yn ogystal gall Awdurdod Lleol gynnig gwasanaethau cynghori mewn lleoliadau eraill, e.e. mewn ysgolion annibynnol neu mewn canolfan gymunedol lleol, canolfan ieuenctid neu gyfleuster cymunedol arall ar gyfer pobl ifanc nad ydynt yn yr ysgol a / neu'n dymuno cael cwnsela y tu allan i leoliad addysg ffurfiol.

Ffynhonnell ddata a chwmpas

Mae hwn yn gasgliad blynyddol sy'n ofynnol i Awdurdodau Lleol ddarparu i Lywodraeth Cymru.

Mae awdurdodau lleol Ynys Môn a Gwynedd yn darparu ffiurflen casglu data ar y cyd, felly ni ellir dangos y data ar gyfer yr awdurdodau hyn ar wahân.

Cyn Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, roedd awdurdodau lleol yn darparu data diennw ar ddemograffeg a chanlyniadau plant a phobl ifanc a oedd yn cael eu cwnsela, a hynny'n unol â thelerau ac amodau'r grant cwnsela mewn ysgolion.

Mae'r ffigurau yn seiliedig ar nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd sesiynau cwnsela wyneb yn wyneb ac a gwblhaodd y sesiynau hynny yn ystod y cyfnod.

Mae grŵp oedran y plant a'r bobl ifanc hynny a gafodd eu cwnsela yn seiliedig ar eu blwyddyn ysgol yn hytrach na'u hoedran gwirioneddol. Noder nad yw'r holl blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn

ddisgyblion ysgol. Lle bo hyn yn wir, mae'r plant a'r bobl ifanc hynny wedi cael eu cynnwys yn y grŵp oedran blwyddyn ysgol y byddent fel arfer yn ei mynychu pe byddent yn yr ysgol.

Oherwydd sensitifrwydd y data, rhaid iddynt gael eu trosglwyddo i Lywodraeth Cymru trwy gyfrwng diogel a'u cadw mewn amgylchedd diogel. Y cyfrwng diogel ar gyfer trosglwyddo'r data yw Menter Cyfnewid Data Cymru.

Rhaid i'r awdurdod lleol, neu'r unigolyn sy'n darparu'r gwasanaeth cwnsela, beidio â darparu gwybodaeth am unigolyn dynodedig na darparu gwybodaeth mewn ffordd (naill ai ar wahân neu ar y cyd â gwybodaeth arall) sy'n adnabod unigolyn, neu sy'n galluogi unigolyn i gael ei adnabod.

Mae rhagor o wybodaeth am y gofynion data ar gael yn 'Canllawiau statudol i awdurdodau lleol yng Nghymru ynghylch darpariaeth gwasanaethau cwnsela annibynnol', sydd ar gael drwy'r ddolen isod:

[Canllawiau statudol i awdurdodau lleol yng Nghymru ynghylch darpariaeth gwasanaethau cwnsela annibynnol.](#)

Pwy yw prif ddefnyddwyr y data hyn?

Defnyddir yr ystadegau hyn yn eang yn Llywodraeth Cymru a'r tu hwnt iddi. Dyma rai o'r prif ddefnyddwyr:

- Gweinidogion a Gwasanaeth Ymchwil yr Aelodau Cynulliad Cenedlaethol Cymru;
- Adrannau eraill o'r llywodraeth;
- Awdurdodau lleol;
- Byrddau Iechyd Lleol, gan gynnwys Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS)
- Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru;
- Meysydd eraill o Lywodraeth Cymru;
- Y gymuned ymchwil;
- Myfyrwyr, academyddion a phrifysgolion;
- Dinasyddion unigol a chwmnïau preifat.

I ba ddiben y defnyddir y data?

Defnyddir yr ystadegau hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd. Dyma rai enghreifftiau:

- Cynghori Gweinidogion;
- Llywio'r broses o wneud penderfyniadau ynghylch y polisi addysg yng Nghymru;
- Cynorthwyo ag ymchwil i wasanaethau cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc;
- Monitro a gwerthuso gwasanaethau cwnsela yng Nghymru, ar lefel lleol a chenedlaethol. Gall awdurdodau lleol ddefnyddio'r data a gesglir ganddynt i fonitro a gwerthuso'r gwasanaethau cwnsela a ddarperir yn eu hardal, er mwyn llywio'r gwaith o'u gwella.
- Adnabod y prif faterion a phryderon ymhlith plant a phobl ifanc a all effeithio ar eu hiechyd meddwl.

Ansawdd

Cynhyrchir ein hystadegau i safonau proffesiynol uchel a bennir yn y Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau Swydddogol. Maent yn destun adolygiadau sicrwydd ansawdd rheolaidd, er mwyn sicrhau eu bod yn diwallu anghenion cwsmeriaid. Cânt eu cynhyrchu heb unrhyw ymyrraeth wleidyddol.

Nid yw'r Datganiad hwn yn cael ei labelu yn Ystadegau Arbrofol bellach gan fod y casgliad data yn sefydlog, yn yr un modd â'r ddwy flynedd ddiwethaf. Mae hyn wedi galluogi cymariaethau o flwyddyn i flwyddyn a chaniatáu i unrhyw allanolyn gael ei ymchwilio. Bu ymgysylltiad â'r sector lle trafodwyd data a chasglu data. Yn ychwanegol, datblygwyd canllawiau ymhellach gyda mewnbwn gan Awdurdodau Lleol a'r rheiny a gontractiwyd i ymgymryd â'r gwaith.

Amseroldeb a phrydlondeb

Mae awdurdodau lleol, a'u darparwyr gwasanaethau cwnsela lle bo hynny'n berthnasol, yn crynhoi data cyfanredol ar blant a phobl ifanc sy'n cael eu cwnsela, ac yn cyflwyno'r data i Lywodraeth Cymru.

Mae'n ofynnol i'r wybodaeth ar gyfer pob blwyddyn ysgol academaidd gael ei chyflwyno erbyn 26 Hydref yn dilyn diwedd y flwyddyn ysgol academaidd. Yna, caiff y ffurflenni eu dilysu gan Lywodraeth Cymru a'u cyhoeddi mewn datganiad ystadegol ym mis Chwefror/Mawrth.

Hygyrchedd ac eglurder

Caiff y datganiad Ystadegol Cyntaf hwn ei rag-gyhoeddi ac yna'i gyhoeddi ar adran Ystadegau ac Ymchwil gwefan Llywodraeth Cymru. Fe'i hategir gan dablau manylach ar wefan [StatsCymru](#), gwasanaeth am ddim sy'n galluogi ymwelwyr i weld, trin, creu a lawrlwytho data.

Cymaroldeb a chydlynid

Er 2014, gwnaethpwyd cryn dipyn o waith ar ganllawiau a diffiniadau er mwyn sicrhau dull gweithredu cyson rhwng awdurdodau, egluro rhai materion hysbys o ran arolygon cynharach, ac adlewyrchu'r polisi cyfredol. Oherwydd hyn, dylai unrhyw gymhariaeth gyda data cyn 2015/16 gael ei ddehongli'n ofalus.

Ni chyhoeddir unrhyw ystadegau swydddogol gan wledydd eraill y DU ar wasanaethau cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc.

Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol

Nod Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol 2015 yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn rhoi ar waith saith nod llesiant i Gymru, sy'n anelu at greu Cymru fwy cyfartal, ffyniannus, cryf, iach a chyfrifol yn fyd-eang, sydd â chymunedau cydlynus, diwylliant llewyrchus ac iaith Gymraeg sy'n ffynnu. O dan Adran (10)(1) o'r Ddeddf, rhaid i Weinidogion Cymru (a) cyhoeddi dangosyddion ("dangosyddion cenedlaethol") y dylid eu cymhwyso er mwyn mesur cynnydd tuag at gyflawni'r nodau Llesiant, a (b) cyflwyno copi o'r dangosyddion cenedlaethol gerbron y Cynulliad Cenedlaethol. Cyflwynwyd y 46 o ddangosyddion cenedlaethol ym mis Mawrth 2016.

Mae gwybodaeth am y dangosyddion, ynghyd â naratif ar gyfer pob un o'r nodau llesiant a'r wybodaeth dechnegol gysylltiedig ar gael yn [adroddiad Llesiant Cymru](#).

Gwybodaeth bellach am [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

Gallai'r ystadegau sy'n rhan o'r datganiad hwn hefyd ddarparu naratif i ategu'r dangosyddion cenedlaethol, a gallent gael eu defnyddio gan fyrddau gwasanaethau cyhoeddus mewn perthynas â'u hasesiadau llesiant lleol a'u cynlluniau llesiant lleol.

Rhagor o fanylion

Mae'r ddogfen ar gael yn:

<http://llyw.cymru/statistics-and-research/counselling-children-and-young-people/?lang=cy>

Y diweddariad nesaf

Mawrth 2019 (dros dro)

Rydym am gael eich adborth

Dyma'r trydydd argraffiad o'r datganiad hwn; felly, byddem yn croesawu sylwadau gan ddefnyddwyr ein cyhoeddiad ar gynnwys a chyflwyniad y cyhoeddiad hwn. Os oes gennych unrhyw sylwadau, neu os oes arnoch angen rhagor o wybodaeth, cysylltwch â ni.

Rydym yn croesawu unrhyw adborth ar unrhyw agwedd ar yr ystadegau hyn, y gellir eu darparu trwy neges e-bost i ystadegau.ysgolion@llyw.cymru.

Trwydded Llywodraeth Agored

Mae'r holl gynnwys ar gael o dan [Drwydded Llywodraeth Agored f3.0](#), oni nodir fel arall.

